

Naše Evropa

Obsah

- 3 C slavíme 25 let Europe for Us**
- 5 Zprávy z Evropské unie**
- 11 Novinky od sebeobhájců**
- 18 Podpora při rozhodování:
Co to je a proč je důležitá**
- 19 Úvodník**
- 21 Právo rozhodovat se sám**
- 24 Co je třeba změnit: Problémy**
- 26 Co je třeba změnit: Řešení**
- 28 Příklady podporovaného
rozhodování v Evropě**
- 31 Co můžete udělat**
- 32 Slovníček**

C slavíme 25 let Europe for Us

Letos slavíme 25 let časopisu „Europe for Us“!

Časopis „Europe for Us“ začal vycházet v listopadu 2001.

„Europe for Us“ je anglicky,

a znamená to „Evropa pro nás“ nebo „Naše Evropa“

„Europe for Us“ je časopis ve snadném čtení.

„Europe for Us“ vychází čtyřikrát ročně.

„Europe for Us“ píše o tématech důležitých pro lidi s mentálním postižením.

„Europe for Us“ píše o tom, co dělají sebeobhájci v Evropě.

První číslo časopisu „Europe for Us“ vyšlo pouze v angličtině.

Později začalo časopis „Europe for Us“ vycházet i v dalších jazycích:

- francouzština
- němčina
- španělština
- rumunština
- maďarština
- italština
- nizozemština

Na oslavu 25 let časopisu „Europe for Us“ přidáváme nové jazyky:

- švédština
- čeština
- slovinština
- ukrajinština
- portugalština

Od teď už budeme časopisu říkat „Naše Evropa“.

Naše Evropa bude také psát o lidech s mentálním postižením,
kteří hájí své vlastní zájmy.

Pokud máte příběh, o který se chcete podělit,
napište nám prosím e-mail comms@inclusion.eu.

Vysvětlení **tučně tištěných slov** najdete
na konci časopisu.

Zprávy z Evropské unie

Konference o zdravotním postižení na Kypru

V květnu se na Kypru konala konference o **podpoře při rozhodování**.

Hadja Lahbib, **evropská komisařka pro rovnost**, představila změny v **Evropské strategii pro osoby se zdravotním postižením**.

Účastníci konference hovořili o tom, jak podpora při rozhodování může pomoci lidem s mentálním postižením:

- aby byli nezávislejší,
- aby rozuměli informacím,
- a plně se zapojit do společenského života.

Vládní představitelé z Malty, Irska a Španělska hovořili o tom, co ve svých zemích dělají v oblasti podpory při rozhodování.

Soufiane El Amrani a Camille Latimier mluvili na této konferenci:

Soufiane El Amrani je sebeobhájce, a pracuje v Inclusion Europe.

Soufiane hovořil o tom, jak důležité je rozhodovat se samostatně, a že je normální, když při rozhodování využíváme podporu.

Camille Latimier je ředitelka Inclusion Czechia a členka výboru Inclusion Europe.

Camille hovořila o podpoře při rozhodování pro lidi, kteří ke komunikaci nepoužívají slova.

Dohoda o ochraně dospělých v celé EU

Rada Evropské unie a Evropský parlament

se dohodly na nových pravidlech týkajících se **svéprávnosti**.

Tato pravidla se vztahují na to, když se člověk s **omezenou** svéprávností stěhuje z jedné země do jiné země v Evropské unii.

Cílem těchto pravidel je usnadnit cestování a stěhování mezi zeměmi v Evropské unii.

Lidé budou moci získat online dokument, který dokládá stav jejich svéprávnosti.

Litva mění zákony v oblasti podpory při rozhodování.

V roce 2024 Litva změnila svůj zákon, aby se podpora při rozhodování stala součástí systému podpory.

Litevská vláda jednala s mnoha lidmi po celé zemi, aby zjistila jak to udělat, aby zákon dobře fungoval.

Nyní tvoří nové nástroje a služby pro podporu při rozhodování.

Některé zákony však stále omezují právo na rozhodování.

Proto vláda uvažuje o další změně, aby lidé s mentálním postižením měli větší kontrolu nad svým životem.

Je dobré, že Litva kráčí správným směrem!

Konference „Europe in Action“

Konference „Europe in Action“ se konala v květnu 2026 v italském městě Vicenza.

„Europe in Action“ je anglicky, a znamená to „Evropa v akci“.

„Europe in Action“ je konference, kterou pořádá organizace Inclusion Europe každé dva roky.

Jedná se o konferenci pro lidi s mentálním postižením, jejich rodiče a sourozence, a pro organizace, které se zasazují o práva lidí s mentálním postižením.

Letos se konference „Europe in Action“ zúčastnilo přes 500 lidí.

Účastníci konference mluvili o mnoha důležitých tématech.

Například o tom, jak by měla vypadat dobrá podpora pro lidi s postižením.

Nebo o problémech, s nimiž se lidé s mentálním postižením a jejich rodiny potýkají.

A o tom, co jednotlivé země a organizace dělají pro to, aby se tyto problémy změnily.

Valná hromada Inclusion Europe

Inclusion Europe uspořádala svou valnou hromadu.

Valná hromada je setkání členů Inclusion Europe, kde se rozhoduje o důležitých věcech.

Členové Inclusion Europe přivítali novou předsedkyni, Jeanne Nicklas-Faust.

4 noví členové výboru Inclusion Europe:

- Olena Melnyk z Ukrajiny.
- Roberto Speziale z Itálie.
- Ashley Ryan ze Skotska.
- Rosa Couto z Portugalska.

3 nové členské organizace:

- Inclusion Armenia
- Keystone Moldova
- PIAM

PIAM je národní organizace sebeobhájců z Itálie.

Novinky od sebeobhájců

EPSA má nového člena řídící skupiny!

Ellis Jongerius byla v dubnu zvolena členem řídící skupiny
Evropské platformy pro sebeobhájce.

Evropská platforma sebeobhájců se zkráceně nazývá EPSA.

EPSA sdružuje organizace a skupiny sebeobhájců,
které jsou členy Inclusion Europe.

Řídící skupina EPSA se skládá z 5 sebeobhájců,
kteří se scházejí a rozhodují o činnosti EPSA v průběhu roku.

Ellis Jongerius je sebeobhájkyně už mnoho let.

Ellis je ředitelkou organizace LFB.

LFB je organizace sebeobhájců v Nizozemsku.

Ellis řekla:

„Život s mentálním postižením s sebou nese mnoho výzev.

Tyto výzvy nekončí na hranicích Nizozemska.

Společně můžeme v Evropě dosáhnout více.“

První členové s mentálním postižením ve výboru European Disability Forum.

Soufiane El Amrani a Joachim Busch byli zvoleni do výboru European Disability Forum.

Soufiane and Joachim jsou první lidé s mentálním postižením ve výboru EDF.

European Disability Forum zastupuje lidi s různými druhy postižení z celé Evropy.

European Disability Forum je anglicky, a znamená Evropské fórum pro osoby se zdravotním postižením.

European Disability Forum se zkráceně označuje jako EDF.

Soufiane El Amrani byl do výboru EDF nominován Inclusion Europe.

Soufiane byl zvolen, aby zastupoval evropské organizace lidí se zdravotním postižením.

„Chci zajistit, aby byly informace ve snadném čtení, a také zlepšit přístupnost a možnost zapojovat se do práce EDF.

Další mou velkou prioritou je, aby Evropa přestala umísťovat lidi do ústavů.

Každý by měl mít možnost žít ve svém vlastním domově a v komunitě stejně jako všichni ostatní.“

(Soufiane El Amrani)

Joachim Busch byl do představenstva EDF nominován německou radou pro osoby se zdravotním postižením. Joachim byl zvolen jako zástupce národních organizací osob se zdravotním postižením.

Soufiane a Joachim byli zvoleni na valné hromadě EDF na Kypru v květnu 2026.

„Jsem rád, že jsem byl zvolen a že mohu přispět svými zkušenostmi.“

Joachim Busch

Sebeobhájkyně z Irska se účastnila setkání s Evropskou komisařkou

Tamara Byrne se zúčastnila setkání mladých lidí v Bruselu.

Tamara Byrne je sebeobhájkyně z Irska, Setkání mladých lidí organizuje Evropská komise.

Setkání se účastní mladí lidé a jeden z evropských komisařů.

Na setkání v Bruselu bylo 20 mladých lidí se zdravotním postižením, kteří mluvili o:

- zaměstnání,
- samostatném životě,
- internetu a přístupnosti informací,
- a rovnocenném zapojení do života společnosti.

Tamara Byrne hovořila s Hadjou Lahbib,
evropskou komisařkou pro rovnost.

Tamara mluvila o tom, jak důležité je mít práci.

Tamara řekla, že mnoho lidí se zdravotním postižením žije v
chudobě, a že lidé s mentálním postižením potřebují stejné
příležitosti získat zaměstnání jako všichni ostatní.

Tamara vyzvala k větší podpoře pro osoby se zdravotním
postižením i pro zaměstnavatele.

Řekla, že lidé se zdravotním postižením musí mít možnost
pracovat a nepřicházet kvůli tomu o peníze,
které dostávají z důvodu postižení.

Sebeobhájkyně z Rumunska na setkání o sportu

Andrea Herbei je spolupředsedkyně organizace Ceva de Spus.

Ceva de Spus je organizace sebeobhájců v Rumunsku.

Andrea hraje basketbal na vozíku.

Andrea se setkala s Glennem Micallefem,
evropským komisařem pro mládež, sport a kulturu.

Setkání se konalo v květnu 2026 v Bruselu.

Andrea se připojila k 25 lidem z celé Evropy,
kteří mluvili o sportu a jeho budoucnosti.

Andrea hovořila o významu sportu pro lidi s mentálním postižením.

Andrea řekla, že sport lidem pomáhá budovat sebevědomí,
navazovat přátelství a cítit se jako součást komunity.

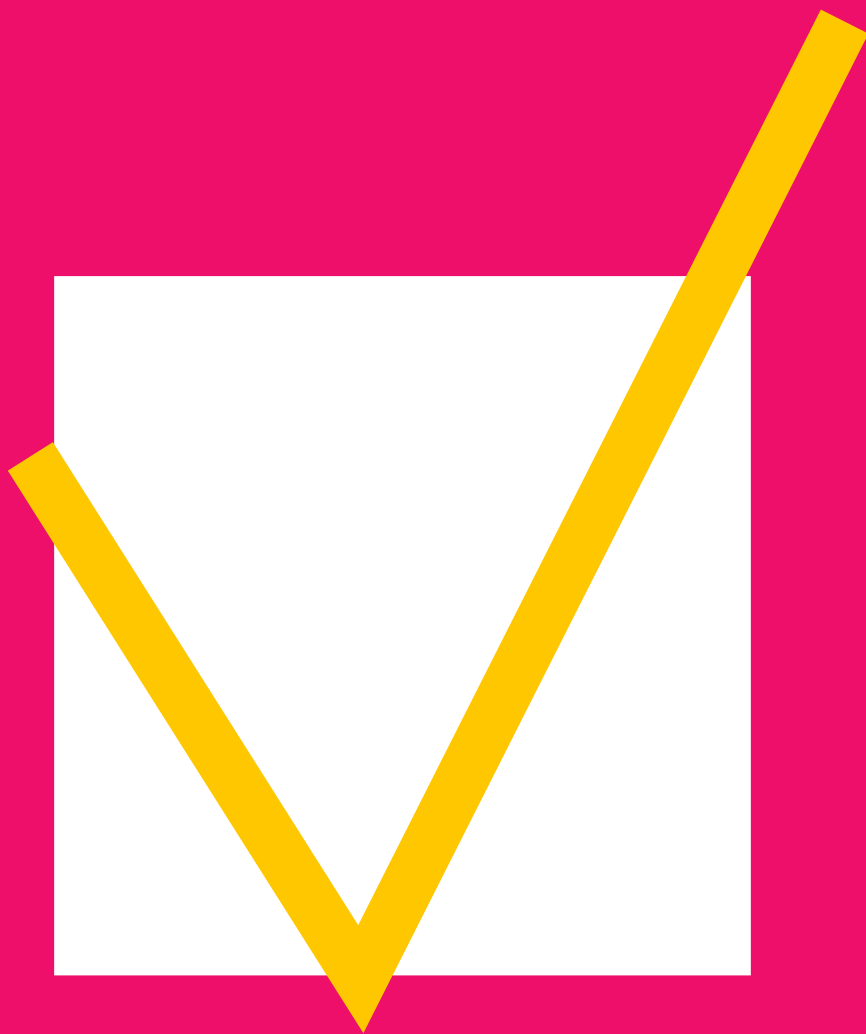
Andrea řekla, že v Evropě je 1 milion lidí s
mentálním postižením, kteří musí žít v ústavech.

„Všichni chceme plnohodnotný život v komunitě.“

Andrea Herbei

**Podpora při
rozhodování:
Co to je a proč
je důležitá**

Úvodník

Život je plný rozhodnutí.

Co si mám obléct?

Kde chci bydlet?

Koho chci volit?

Některá rozhodnutí jsou velká, jiná malá.

Některá rozhodnutí jsou snadná, jiná zase těžká.

Když je rozhodnutí těžké, zeptám se někoho, komu věřím.

Zeptám se své rodiny nebo přátel.

Zeptám se také své podpůrné osoby.

Kladu otázky a nespěchám.

A pak se rozhodnu.

To je normální.

Každý občas potřebuje podporu.

Ale někteří lidé si myslí, že když mám mentální postižení,

nemůžu rozhodovat sám za sebe.

To je omyl.

Rozhodnutí o našich životech patří nám.

To je naše právo.

Přesto mnozí z nás narážejí na překážky.

Informace nejsou vždy srozumitelné

a ti kdo rozhodují ne vždy mluví jasně.

Někteří lidé neposlouchají, co chceme.

Nepotřebujeme, aby nám ostatní řídili život.

Potřebujeme, aby nám poskytovali správnou podporu.

Pak rozhodujeme o svém vlastním životě.

Stejně jako všichni ostatní.

Soufiane El Amrani

Právo rozhodovat se sám

Lidé se rozhodují každý den.

Je důležité rozhodovat se sami.

Pomáhá nám to růst a buduje sebevědomí a nezávislost.

Rozhodování je právo.

V mnoha evropských zemích však lidé s mentálním postižením nemají právo rozhodovat se sami.

To často znamená, že jim je odebrána svéprávnost.

Svéprávnost znamená, že zákon uznává vaše rozhodnutí.

Pokud vaše rozhodnutí nejsou uznávána,

znamená to, že vám je bráněno:

- nakládat s vlastními penězi,
- rozhodovat o své zdravotní péči,
- rozhodovat se, kde a s kým budete žít,
- hlasovat ve volbách.

V takovém případě soud rozhodne,

že za vás bude rozhodovat někdo jiný.

Této osobě se říká „**opatrovník**“.

Opatrovník rozhoduje o vašich penězích, bydlení, zdravotní péči a dalších důležitých částech vašeho života.

Pokud máte opatrovníka, jste „**v opatrovnictví**“.

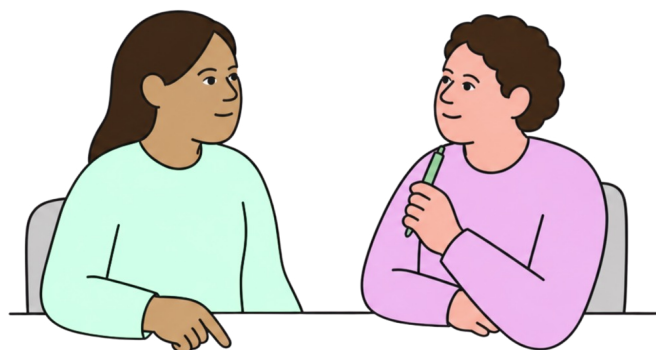
Někteří lidé tvrdí, že opatrovnictví chrání osoby s mentálním postižením.

Opatrovnictví vás ale připravuje o vaše práva, a to není ochrana.

Podpora při rozhodování je,

když vám pomáhá někdo, kdo:

- věci jasně vysvětluje,
- poradí, pokud o to požádáte,
- pomáhá vám vyjádřit, co chcete,
- respektuje vaše rozhodnutí.

Někdy se takovému člověku říká podpůrce.

Vášim podpůrcem by měl být někdo, komu důvěřujete.

Vášim podporovatelem může být přítel, člen rodiny nebo poskytovatel služeb.

Hlavně aby to byl někdo, kdo respektuje vaše rozhodnutí.

I když se vaše rozhodnutí liší od jeho rady.

Podpůrce vám může pomoci například s rozhodnutím o tom:

- Jak naložit s penězi.
- Hlasování ve volbách.
- Kde a jak bydlet.
- Jakou práci si vybrat.

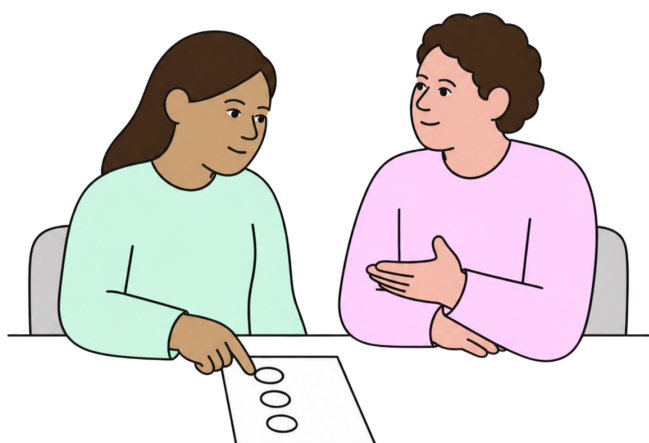
Někteří lidé ke komunikaci nepoužívají slova.

Místo toho mohou používat gesta, zvuky,
výraz obličeje nebo ukazování na obrázky.

Lidé, kteří ke komunikaci nepoužívají slova,
mají stejné právo rozhodovat se jako kdokoli jiný.

Někteří lidé potřebují k rozhodnutí více času.

Podpůrce by měl rozumět tomu, jak člověk komunikuje,
a respektovat pro co se rozhodne.

„Musíme být odvážní a uvědomit si, že na našich názorech záleží!

Jsme odborníky na vlastní životy.

Víme, jakou podporu potřebujeme!“

Sebeobhájce Maďarska

„Teď už jsem to já, kdo rozhoduje, s kým a kam o víkendech vyrazím.

Dřív za mě rozhodovali ostatní.“

Sebeobhájce ze Španělska

Co je třeba změnit:

Problémy

Podporované rozhodování funguje, když země zavedenou správná opatření.

Ne všechny země to ale dělají.

V některých zemích:

1. Podpora není všude stejná.

V některých oblastech, jako je zdravotnictví, bydlení nebo bankovníctví zákon nefunguje tak, jak by měl.

A podporované rozhodování se vůbec nepoužívá.

V **Německu** někteří lékaři žádají o souhlas pouze zákonného zástupce.

To je problém.

Když s člověkem lékaři nemluví přímo, nemohou znát jeho rozhodnutí.

2. Lidé, kteří poskytují podporu, nejsou dobře školení.

Nevědí:

- Co je to podporované rozhodování.
- Jak jasně komunikovat.
- Jaká jsou práva lidí s mentálním postižením.

Ve Švédsku se podporovatelé někdy chovají jako opatrovníci.

To znamená, že rozhodují sami
místo toho aby člověku naslouchali
a pomáhali učinit vlastní rozhodnutí.

3. Není dostatek podporovatelů ani služeb.

Je těžké najít kvalitní podporu.

V **Maďarsku** je více lidí, kteří potřebují podporu,
než služeb, které ji poskytují.

4. Rodiny lidí s mentálním postižením nemají dostatek informací.

Některé rodiny nevědí co je to podporované rozhodování
a jak ho využívat.

5. Lidé si myslí, že podporované rozhodování nefunguje pro každého.

Někteří lidé se domnívají, že podporované rozhodování
nefunguje u lidí s většími potřebami podpory.

Ve **Švýcarsku** se zbavení právní způsobilosti často děje lidem
s většími potřebami podpory.

Co je třeba změnit:

Řešení

Aby bylo zajištěno, že podporované rozhodování bude fungovat pro všechny, je důležité, aby se země změnily.

Státy musí:

1. Změnit zákony.

Státy musí změnit své zákony tak, aby lidé s mentálním postižením mohli sami rozhodovat a měli k dispozici všechny potřebné informace.

Zákon musí zajistit, aby podporované rozhodování bylo:

- dostupné pro všechny,
- snadno přístupné,
- finančně dostupné
- a respektovalo přání dané osoby.

2. Dát peníze na podporu.

Vlády musí poskytovat finanční prostředky na kvalitní podporu při rozhodování.

Finanční prostředky by měly být použity na:

- Školení osob poskytujících podporu.
- Vytváření srozumitelných informací.
- Podporu skupin sebeobhájců.

3. Důvěřovat lidem s mentálním postižením

a jejich schopnosti činit vlastní rozhodnutí.

Lidé s mentálním postižením jsou odborníky na svůj život.

Je nutné jim důvěřovat v tom, že vědí co je pro ně nejlepší.

Lidé s mentálním postižením mohou někdy učinit špatné rozhodnutí,
stejně jako kdokoli jiný.

Dělat chyby je normální součástí života.

Lidé se poučují ze svých chyb i ze svých rozhodnutí.

Dělat chyby není důvodem k tomu, aby byl někdo zbaven svých práv.

Příklady podporovaného rozhodování v Evropě

Stále více zemí využívá podporu při rozhodování.

V některých zemích dochází k pozitivním změnám:

Změny v zákonech vedou k obnovení práva rozhodovat.

Irsko změnilo svůj zákon v roce 2023.

Nyní si lidé mohou vybrat někoho, komu důvěřují,
aby jim pomáhal při rozhodování.

Změny se chystají i **na Kypru**.

Vláda poskytuje finanční prostředky na podporu lidí
s mentálním postižením.

V **Polsku a Itálii** existují projekty, které:

- Zvyšují podporu ze strany komunity.
- Zlepšují přístup k informacím.
- Umožňují procvičovat rozhodování v každodenním životě.
- Posilují sebevědomí lidí s mentálním postižením.

Tyto projekty poskytují přístupné informace a podporují komunity.

Vzdělávání lidí v oblasti rozhodování

1. Soudci

V **Maďarsku** získali soudci díky školení praktické zkušenosti a informace o podpoře při rozhodování.

Ve Španělsku pomohly pokyny pro soudce správně uplatňovat nové zákony a respektovat právní způsobilost při rozhodování.

„Školení se mi opravdu líbilo; poskytlo mi nový úhel pohledu. Bylo obzvláště důležité, že slovo dostali i lidé se zdravotním postižením.“

(Soudce z Maďarska)

2. Doprovod a rodinní příslušníci

Školení pro podporovatele a rodinné příslušníky je důležité.

Školení je naučí, jak vás podporovat v každodenním životě a při vašem rozhodování.

V **Česku** a **Bulharsku** školení pomohlo podporovatelům:

- lépe komunikovat,
- porozumět tomu, co lidé potřebují,
- pochopit, co je to podporované rozhodování,
- naučit se důvěřovat lidem s mentálním postižením.

Lidé s mentálním postižením mají lepší přístup ke srozumitelným informacím, podle nichž se rozhodují.

Ve **Švédsku** a **Německu** mají lidé s mentálním postižením

přístup k srozumitelným informacím o:

- Svých právech.
- Co může opatrovník dělat.
- Co opatrovník nesmí dělat.
- Jak změnit opatrovníka.
- Kolik co stojí.

SPMP ČR vytvořila srozumitelné příručky, které lidem pomáhají pochopit:

- Práva týkající se vašeho těla.
- Jak fungují různé vztahy.
- Rozhodování o vašem soukromém životě.

Ve **Španělsku** mají stále více informací ve snadném čtení,

Které jsou k dispozici např. v bankách a u **notářů**.

Tyto změny pomáhají lidem s mentálním postižením

cítit se bezpečně a být respektován.

Tyto příklady ukazují, jak podpora při rozhodování funguje.

Podpora při rozhodování by měla fungovat i ve vaší zemi.

Co můžete udělat

Pokud chcete prosadit podporu při rozhodování ve své zemi, ozvěte se!

- Promluvte si s přáteli a rodinou o podpoře při rozhodování.
- Požádejte o srozumitelné informace.
- Připojte se ke skupině sebeobhájců.
- Podělte se o své zkušenosti a o tom, co pro vás podpora při rozhodování znamená.
- Uspořádejte workshop nebo akci a mluvte o podpoře při rozhodování.
- Zjistěte, co dělá vaše místní samospráva, a řekněte jí, že se musí změnit ve prospěch vás i ostatních.

Když lidé s mentálním postižením a jejich podporovatelé společně promluví, vlády jim naslouchají.

Váš hlas má význam.

Právo rozhodovat patří vám.

Společně můžeme zajistit, že podpora při rozhodování bude dostupná všude v Evropě.

Slovníček

Poradce

Poradce je osoba, která vám pomáhá porozumět možnostem.

Poradce vám může vysvětlit informace a pomoci vám s uvažováním.

Poradce za vás nesmí rozhodovat.

Soud

Soud je místo, kde se přijímají právní rozhodnutí.

U soudu pracuje soudce.

Soudce může rozhodovat o důležitých právních otázkách.

Rada Evropské unie

Rada Evropské unie je místo,

kde se scházejí ministři ze zemí Evropské unie.

Ministři v Radě Evropské unie diskutují o důležitých věcech
a podílejí se na přijetí zákonů Evropské unie.

Evropská komisařka pro rovnost

Evropská komisařka pro rovnost je něco jako ministr v národní vládě.

Evropská komise vypracovává plány a pravidla pro Evropskou unii.

Komisař pro rovnost se zasazuje o ochranu práv:

- osob se zdravotním postižením.
- žen.
- seniorů.
- osob s odlišnou sexuální orientací.
- lidí z různých sociálních prostředí.

Evropská strategie práv osob se zdravotním postižením

Evropská strategie práv osob se zdravotním postižením je plán Evropské unie.

Cílem plánu je chránit práva osob se zdravotním postižením.

Evropský parlament

Evropský parlament je místo, kde se přijímají zákony Evropské unie.

Poslanci Evropského parlamentu zastupují občany žijící v Evropské unii.

Každých pět let volí obyvatelé Evropské unie, kdo se stane poslancem Evropského parlamentu.

Opatrovník / Opatrovnictví / Zástupné rozhodování

Opatrovník je osoba, která za vás dělá rozhodnutí, protože to tak určil soud.

Opatrovník může rozhodovat například o:

- vašich penězích,
- vašem bydlišti,
- zdravotní péči,
- důležitých dokumentech.

Právní způsobilost

Právní způsobilost znamená, že vás zákon uznává jako osobu, která je schopna rozhodovat.

Například:

- Podepsání smlouvy
- Založení bankovního účtu
- Hlasování ve volbách
- Rozhodování o svém zdraví

Pokud vám zákon nedovoluje tyto věci dělat máte **omezenou** svéprávnost.

Notář

Notář je druh právníka.

Notář vám může pomoci:

- Podepsat právní dokumenty a smlouvy
- Zajistit právní platnost
- Ověřit dokumenty

Podpora při rozhodování

Podporované rozhodování znamená, že se rozhodujete sami s podporou, kterou potřebujete.

Podpora může znamenat:

- Srozumitelné informace.
- Pomoc při zvažování možností.
- Pomoc při vyjádření toho, co chcete.
- Pomoc při sdělení vašeho rozhodnutí.

Konečné rozhodnutí je stále na vás.

Ústav

Ústav je místa, kde žijí lidé s mentálním postižením společně s dalšími lidmi s mentálním postižením.

Lidé v ústavu jsou odděleni od ostatních lidí ve společnosti.

Tomu se říká „segregace“.

Lidé, kteří žijí v ústavech,

musí dodržovat pravidla ústavu

a nemohou rozhodovat sami za sebe.

Published by:

Inclusion Europe

Coordinator:

Helena Lambsdorff

Easy-to-read editor:

Soufiane El Amrani

Design by:

Klara Graah

**Co-funded by
the European Union**

Inclusion Europe is co-funded by the European Union.
This publication reflects the views only of the author.
The European Union cannot be held responsible for any
use which may be made of the information contained therein.